

РОЗВИТОК КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОЇ ОСОБИСТОСТІ У МЕЖАХ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

МАТЕРІАЛИ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

УДК 159.923.2

Рекомендовано Вченою радою

Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова

(протокол №10 від 27 лютого 2018 року)

Редакційна колегія:

Бондар Володимир Іванович – дійсний член НАПН України, доктор педагогічних наук, професор, заслужений працівник освіти України, декан факультету педагогіки і психології Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова (*голова редакційної колегії*);

Марусинець Мар'яна Михайлівна – доктор педагогічних наук, професор, заслужений працівник освіти України, професор кафедри психології і педагогіки факультету педагогіки і психології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова;

Матвієнко Олена Валеріївна – доктор педагогічних наук, професор, заступник декана з наукової роботи та міжнародних зв'язків факультету педагогіки і психології Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова;

Митник Олександр Якович – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри практичної психології факультету педагогіки і психології Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова;

Овдієнко Ірина Михайлівна – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології і педагогіки факультету педагогіки і психології Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова;

Шапошнікова Ірина Миколаївна – кандидат педагогічних наук, професор, заслужений працівник освіти України, заступник декана з навчально-методичної роботи, завідувач кафедри педагогіки і методики початкового навчання факультету педагогіки і психології Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова.

Розвиток конкурентоспроможної особистості у межах сучасної освіти: реалії та перспективи: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції; редакційна колегія: В.І.Бондар (голова)[та ін.] . – Івано-Франківськ: НАІР, 2018. – 292 с.

У збірнику містяться матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції на тему: «Розвиток конкурентоспроможної особистості у межах сучасної освіти: реалії та перспективи». У запропонованих статтях та тезах презентовано: зміст та показники розвитку конкурентоспроможної особистості; проблеми розвитку конкурентоспроможності особистості у межах дошкільної та загальної середньої освіти; технології становлення конкурентоспроможного вихователя, вчителя і психолога у процесі професійної підготовки.

Матеріали конференції адресовано студентам, вчителям загальноосвітніх навчальних закладів, викладачам ВНЗ, аспірантам і науковцям, які цікавляться названою проблематикою

дозволяє здійснювати точну діагностику емоційного стану молодших школярів, вже сама по собі сприяє пізнанню власних емоцій та розвитку емоційного інтелекту.

Список використаних джерел

1. Бурлачук Л.Ф. Введение в проективную психологию / Л.Ф Бурлачук –Киев : Ника-Центр, 1997. – 128 с.

2. Лейбин В. Словарь-справочник по психоанализу / В. Лейбин – Москва : АСТ, 2010. – 1219 с.

The article is devoted to the presentation and theoretical substantiation of the author's projective method " Emotion cards ", which proved its effectiveness in psychological work, namely in diagnosing the emotional state of children. The procedure of application of the technique is presented.

***Key words*:** emotions, projective method, diagnostics of emotional state.

УДК 159.964.21-053.5

Шеремет Інесса,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри медико-біологічних та
валеологічних основ охорони життя та здоров'я
факультету педагогіки і психології
НПУ імені М. П. Драгоманова
Челнокова Марія,
старший викладач кафедри медико-біологічних та валеологічних основ
охорони життя та здоров'я факультету педагогіки і психології
НПУ імені М. П. Драгоманова
Василенко Катерина,
студентка 2 курсу магістратури
спеціальності «Здоров'я людини та практична психологія»

факультету педагогіки і психології
НПУ імені М. П. Драгоманова
Гаврилюк Юлія,
студентка 2 курсу магістратури
спеціальності «Здоров'я людини та практична психологія»
факультету педагогіки і психології
НПУ імені М. П. Драгоманова

ОСОБЛИВОСТІ КОРЕКЦІЇ НЕГАТИВНИХ ПСИХОЕМОЦІЙНИХ СТАНІВ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ ЯК НАСЛІДКІВ КОНФЛІКТІВ У НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ

У статті представлено особливості регуляції негативних психоемоційних станів, які виникають у наслідок конфліктів, що виникають у навчально-виховному процесі, за допомогою кінезіологічних вправ. Оскільки уміння застосовувати кінезіологічні вправи під час навчально-виховного процесу, буде сприяти розвитку конкурентоспроможності учителів початкової школи.

Ключові слова: *психоемоційний стан, кінезіологія, конфлікти, педагогічні конфлікти, конкурентоспроможність особистості.*

Постановка проблеми. Система освіти має соціальне замовлення від суспільства та держави на виховання конкурентоспроможного молодого покоління у мінливих економічних та соціокультурних умовах. Якісна освіта з питань здоров'я [9], в тому числі його психічної складової, у подальшому може сприяти підвищенню якості життя кожної людини і суспільства в цілому.

В останні роки навчальне навантаження на учнів молодшого шкільного віку помітно зростає [1, 2]. Це пояснюється тим, що розширено обсяг навчальних програм [4, 6], збільшилася інтенсивність навчально-виховного процесу. Все це призводить до появи психологічного, емоційного напруження, стресів та інших негативних психоемоційних станів під час навчального процесу у школярів та педагогів.

Крім того, варто зазначити, що в наш час частота конфліктів серед вчителів та молодших школярів значно збільшилася [5, 7]. Цей феномен можна пояснити

швидкими темпами розвитку суспільства так і недосконалістю системи освіти, що в свою чергу призводить до того, що навантаження на працівників освітянської галузі та учнів щороку збільшується.

Актуальність дослідження обумовлена необхідністю зниження рівня негативних психоемоційних станів молодших школярів, обумовлених конфліктами, що виникають під час навчально-виховного процесу та підвищенням ролі кінезіологічних вправ у профілактиці і знятті емоційної напруги особистості, а також науковою важливістю і водночас недостатньою розробленістю даної проблематики, що в свою чергу буде сприяти розвитку конкурентоспроможної особистості.

Незважаючи на те, що проблема профілактики і зняття негативних психоемоційних станів як наслідків конфліктів засобами кінезіології досліджується недостатньо інтенсивно, створені певні передумови для її подальшого дослідження. Теоретичною основою нашого дослідження є: вчення про стрес (Г. Сельє), концепція фізичної активності (В. К. Бальсевіч), теорія рухової активності (Н.А. Бернштейн), вчення про вісцемоторні рефлекси (І. Павлов), метод «соматичного навчання» (М.Фельденкрайз), положення педагогіки здоров'я (В. Андрущенко).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Термін «кінезіологія» перекладається з грецької як «наука про рухи» (kinesis – «рух», logos – «вчення, слово») [3, с. 392]. Це наука про зв'язки психологічного стану людини з роботою її м'язів, м'язовими рухами.

Засновником цього мультидисциплінарного підходу – Джордж Гудхард (George Goodheart), який у 1964 році випустив свою книгу «Прикладна кінезіологія» («Applied Kinesiology») [9]. Основний діагностичний інструмент кінезіології – м'язове тестування – допомагає визначити вплив стресових факторів на особистість, уточнює емоційні травми, які призвели до проблем [6].

Послідовники Дж. Гудхарда в (А. Бердал, Дж. Даймонд, Л. Віліамс, , К. Келуей, К. Е. Хонц, Дж. Тай, Г. Стокс, Д. Уайтсайд) побудували цілу науку про вплив роботи м'язової системи на психоемоційний стан.

На даний час кінезіологія зайняла гідне місце у галузі освіти, охорони здоров'я, у психологічній практиці серед фахівців багатьох країн світу (особливо у США, країнах Європи, в Австралії) [13] . Існує широкий спектр кінезіологічних вправ, які використовуються в освітній практиці з метою посилення мотивації студентів до вивчення іноземної мови, корекції навчання і розвитку школярів та, зокрема, учнів молодшого шкільного віку, корекції міжпівкульної взаємодії кори головного мозку у школярів і т.д. У США та Канаді кінезіологія стала окремою професійною галуззю, введена до страхової медицини.

Кінезіологія – це цілісний підхід, заснований на концепції «тріади здоров'я» («Triad of Health») [9] , яку має структурні, хімічні та психічні (психоемоційні) складові.

Згідно з цією концепцією, організм людини можна образно уявити собі у вигляді трикутника, кожна сторона якого умовно символізує ту чи іншу сторону гомеостазу: структурну, хімічну і психічну (психоемоційну). Будь-яка патологія або порушення рівноваги зачіпає одразу всі три сторони.

У межах нашого дослідження корекції негативних психоемоційних станів учнів молодшого шкільного віку засобами кінезіології варто детальніше розглянути саме психоемоційну складову «тріади здоров'я».

Сильні негативні емоції, які часто є реакцією молодших школярів на конфліктну ситуацію, викликають різні, в тому числі і фізіологічні зміни в організмі, своєрідну «вегетативну бурю». Під «вегетативної бурею» розуміється психогуморальна реакція організму у відповідь на зовнішній вплив конфліктної ситуації, що виявляється у збільшенні частоти пульсу, підвищенні артеріального тиску, почастішанню дихання, тремору кінцівок і т.д.

До негативних психоемоційних станів будемо відносити ті емоції , які найчастіше виникають внаслідок впливу конфліктних ситуацій і призводять до несприятливих чи негативним емоційним станам, таким як туга, тривога, образа, фрустрація, розчарування, відчай, апатія, стрес і т.д.

Навчившись регулювати емоційний стан та управляти психоемоційними реакціями у конфліктних ситуаціях за допомогою засобів кінезіології, педагоги зможуть знизити рівень цих негативних психоемоційних проявів в учнів

початкових класів. Це буде особливо актуальним для дітей з нестійкою психікою та екзальтованою акцентуацією характеру, надмірно емоційних та тих дітей, які постійно знаходяться у стресовому для себе середовищі.

З метою зменшення негативних постконфліктних психоемоційних станів рекомендуємо такі кінезіологічні вправи: «Капелюх мудреця», «Жабка» («Кулак-ребро-долоня»),«Кнопки мозку» («Масаж трьох зон»), «Слон».

Використання цих кінезіологічних вправ під час проведення уроків у якості фізкультхвилинок сприяє зняттю емоційної напруги не лише в учнів початкових класів, але і у самого вчителя. Всі вправи доцільно проводити під музичний супровід. Спокійна, мелодійна музика заспокоює, спрямовує на ритмічність виконання вправ відповідно до змін мелодії [8].

Для покращення здатності до навчання та корекції негативних психоемоційних станів учнів застосовуються й інші кінезіологічні вправи. Так у програмі «Гімнастика для мозку» вони зібрані в комплекс занять, рекомендованих для виконання дітям. Досвід роботи зарубіжних та вітчизняних кінезіологів підтверджує ефективність цього підходу.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у розробці комплексної корекційної програми з використанням засобів кінезіології, експериментальній перевірці впливу кінезіологічних вправ на психоемоційний стан особистості та корекцію його негативних проявів внаслідок впливу конфліктів, які виникають у навчально-виховному процесі.

Список використаних джерел

1. Білик В. Г. Формування професійно-педагогічної спрямованості майбутніх учителів початкової школи щодо впровадження сучасних здоров'яформувальних технологій // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 15: Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). – № 3 (2). – 2015. – С. 39-41.

2. Матвієнко О. В. Педагогічна взаємодія суб'єктів навчально-виховного середовища школи як складова соціально-педагогічної системи / О. В. Матвієнко

// Topical issues of social pedagogy : collective monograph. – CARICOM, Barbados, 2017. – С. 100-122

3. Оксфордский толковый словарь по психологии / Под ред. А. Ребера: в 2-х т. Т.1. / Пер. с англ. Чеботарева Е. Ю. М.: Вече АСТ, 2002. – С. 392.

4. Опис ключових змін до навчальних програм (1-4 класи). URL: http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/pochatkova-shkola-2016-2/opis-0-7.html (дата звернення 22.11.2017)

5. Потоцька Ю.В. Особливості педагогічних конфліктів: шляхи вирішення // Соціальний педагог. 2014. № 3. – С. 49-52

6. Прикладная кинезиология - метод лечения стрессов и эмоциональных нарушений. URL: http://www.kinesio.ru/metod/new5.html (дата звернення 22.11.2017)

7. Челнокова М. С. Сучасні підходи до вирішення конфліктів у навчально-виховному процесі // Journal "World Science".2017.Vol.3. No.11(27). PP. 52-57.

8. Шеремет І. В. Теоретико-методологічні засади формування готовності майбутніх вчителів до профілактики порушень зору учнів початкової школи. // Nooczesna edukacja: filozofia, innowacja, doświadczenie. Łódź: Wydawnictwo Naukowe Wyższej Szkoły Informatyki i Umiejętności, 2016. Nr 4(8). S. 121-126.

9. Whisenant W. F. Psychological Kinesiology: Changing the Body's Beliefs. Hawaii: Monarch Butterfly Productions, 1994. 400 pp.

The issue of primary school pupils' psychological health remains essential due to increasing frequency of conflicts between teachers and pupils. The article deals with special aspects of regulating negative psycho-emotional states, which occur as a result of the conflicts in the course of teaching and educational process, by means of kinesiological exercises. Considering that the skill of using kinesiological exercises in the course of teaching and educational process will provide development of competitiveness among primary school teachers.

Key words: *psycho-emotional state, kinesiology, conflicts, pedagogical conflicts, personal competitiveness.*

Севастюк Мар'яна
Професійна суб'єктність як провідна якість конкурентоспроможного вчителя початкової школи 49

Томаржевська Інна
Особистісна та емоційна зрілость як ознаки конкурентноспроможності фахівця 57

РОЗДІЛ 2
РОЗВИТОК КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ОСОБИСТОСТІ У МЕЖАХ ДОШКІЛЬНОЇ ТА ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Бондар Володимир
Проблеми, що потребують свого розв'язання в умовах реалізації концепції «Нова українська школа 62

Володченко Алла
Інтелектуально-творчі уміння молодшого школяра як складова його конкурентоспроможності 70

Воронюк Ірина, Коротич Любов
Інноваційний розвиток навчального закладу: результати Всеукраїнського експерименту в Херсонській області 79

Глазунова Ірина
Формування конкурентоспроможної особистості у межах освітнього процесу опорного закладу 92

Зубалій Ніна, Осіпова Аліна
Психотерапевтична допомога молодшим школярам у подоланні страхів засобами ігротерапії 101

Зубалій Ніна, Хоменко Ірина
Подолання гіперактивності учнів 3 класу в контексті позитивної психотерапії 106

Комінарець Тетяна, Дроздовська Віра
Роль дорослого у формуванні емоційних та творчих здібностей дітей старшого дошкільного віку 110

Марченко Наталія
Розвиток конкурентноспроможної особистості у рамках позакласної роботи: музейні проекти 118

Митник Олександр
Розвивальне освітнє середовище навчального закладу як чинник становлення конкурентоспроможної особистості 122

Митник Олександр, Манзер Світлана, Цілик Наталя
Теоретико-методичні засади становлення іміджу особистості у межах навчально-виховного процесу ЗНЗ 130

Мовчан Наталія, Захаренко Лариса
Роль наступності у формуванні творчої особистості дитини 135

Онопрієнко Оксана
Реформування початкової освіти: сучасне бачення результатів навчання 141

Святенко Юлія
Діагностика емоційного стану дитини за допомогою проективної методики «картки з емоціями» 145

Шеремет Інесса, Челнокова Марія, Василенко Катерина, Гаврилюк Юлія
Особливості корекції негативних психоемоційних станів учнів молодшого шкільного віку як наслідків конфліктів у навчально-виховному процесі 152

РОЗДІЛ 3
СТАНОВЛЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО ВИХОВАТЕЛЯ, ВЧИТЕЛЯ І ПСИХОЛОГА У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

Бернацька Олена
Засоби формування професійної компетентності майбутнього учителя та психолога на заняттях з іноземної мови 158

Галінська Ольга
Формування готовності майбутніх учителів до проектування виховної діяльності з молодшими школярами 164

Гусєва Олена
Теоретичні засади підготовки майбутніх вчителів початкової школи до використання інтерактивних технології 169

Жуковська Ірина
Особистісні якості майбутнього психолога як чинник професійного становлення конкурентоспроможного фахівця 174

Затворнюк Оксана
Становлення конкурентноспроможного психолога у позанавчальній діяльності ВНЗ 178

Коростишевська Ірина
Конкурентноспроможність майбутнього фахівця:
складові успіху 184

Лещинська Анна
Психологічні чинники розвитку творчої індивідуальності майбутнього вихователя дошкільного навчального закладу 188

Лук'янчук Світлана
Самотійна робота студентів як чинник розвитку конкурентноспроможності майбутнього фахівця 192

Лященко Тетяна
Формування когнітивно-операційного компоненту готовності практичного психолога до професійної діяльності як складової становлення конкурентноспроможного фахівця 197

Макаренко Ірина
Конкурентоспроможний вчитель як запорука забезпечення ефективної індивідуальної траєкторії розвитку учня 202

Матвієнко Олена
Інтерактивні технології формування професійної компетентності майбутніх фахівців початкової освіти 206

Маятіна Наталія
Проблема професійної самореалізації молоді в сучасних умовах 213

Наукове видання

РОЗВИТОК КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОЇ ОСОБИСТОСТІ У МЕЖАХ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

МАТЕРІАЛИ

Всеукраїнської науково-практичної конференції

Друкується в авторській редакції з оригінал-макетів авторів

Матеріали подані мовою оригіналу

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, власних імен та інших відомостей.

Формат 60х84 1/16. Папір офсетний.
Друк цифровий.
Гарнітура Times New Roman.
Умовн. друк. арк. 16,97
Наклад 300 прим.
Зам. № 015/03/18

ВИДАВНИЦТВО
"НАІР"

Івано-Франківськ,
тел. (034) 250-57-82, (050) 433-67-93
email: fedorynrr@ukr.net

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців, виробників і розповсюджувачів видавничої продукції №4191 від 12.11.2011р.